

Interreg - IPA CBC Bulgaria - Serbia

Приказката на килима

Създаване и първоначално маркетингане на нов трансграничен туристически продукт, свързващ районите на Пирот и Чипровци чрез техните споделени килимарски традиции

ПРОЕКТ: СВ007.2.12.121

SCIENTIA EST LUX
Международно Висше Бизнес Училище
International Business School

ИСТОРИЧЕСКИ МУЗЕЙ
ЧИПРОВЦИ

Музей Понишавля

Тази публикация е направена с подкрепата на Европейския съюз, чрез Програмата за трансгранично сътрудничество Interreg-ИПП България-Сърбия 2014-2020, ССИ No 2014ТС1615СВ007. Съдържанието на публикацията е отговорност единствено на Международно висше бизнес училище и по никакъв начин не трябва да се възприема като израз на становището на Европейския съюз или на Управляващия орган на Програмата.

Умението за изработване на чипровските килими е признато за част от нематериалното световно културно наследство на ЮНЕСКО (2014 г.), а килимите са прочути и търсени в целия свят. Тайната им се крие в живи до днес хилядолетни български традиции при подготовката и изработването на килима. В него жените въкават с любов, търпение и сръчност символи и родова памет, енергия и вяра, геометрични фигури и композиции, в които старите българи са вложили своеобразна писменост и послание. Така сътвореният килим придобивал нова функция - да бъде крепител на духа, здравето и щастието в дома на притежателя му. Тази философия на кодираните послания допринася още за магията на чипровския килим. Той е носител на лечителна или предпазна сила, на любов и благослов.

Важна особеност при изработката му и до днес е използването на природни багрила – от килимите поглеждат нежните пастелни цветове на растения и билки, с които е дарена земята на Чипровци. Затова килимите греят в неповторима цветова хармония, която не се променя във времето. Чипровските килими са изтъкани изцяло ръчно, те са двулицеви, гладки и се изработват на вертикален стан. Вертикалната нишка на чипровския килим е от памук, а от вълна е всичко останало в килима. Вълна чипровчани са добивали от породата реплянска овца.

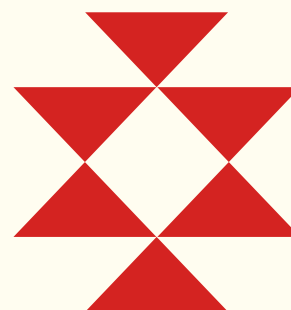

Килимарската традиция е неделима част от живота в Чипровци - с килимите се раждали местните хора, с килим младата невеста влизала в новото си семейство. До днес във всеки дом на Чипровци има стан и тъкачеството продължава тази хилядолетна традиция, чиито уникални образци на западнобългарското килимарство можете да видите на ежегодния „Фестивал на чипровския килим“ през пролетта.

Всеки чипровски килим си има име:

"Бакамски" или "Гарибалда", "Каракачки", "Дървото на живота", "Венци", "Пролетна лоза", "Есенна лоза", "Копиловска лоза", "Пилета", "Куфарите / Пиротско"...

Канатицата
е един от най-характерните орнаменти. Тя представлява стилизирано изображение на божествената костенурка - древен символ на дълголетие.

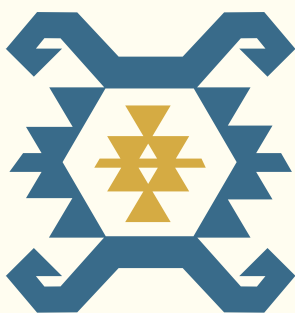
Килимарството в Пирот има традиция на повече от четири столетия и се радва на голям интерес на всички световни изложения. Пиротският килим покорява от пръв поглед със своите геометрични орнаменти, с тяхното разнообразие, форма и цвят. Изработен е на вертикален стан изцяло от вълна, добита от овце от породата праменка, и е двулицев, с напълно еднакви две лица. Най-предпочитани цветове са червеното, бялото, зеленото, синьото, а боите за шарене на вълнената нишка са били на основата на билки.

Тъкането е било женски занаят, при това се е развивало предимно в градска среда. Пиротският килим е известен с енергията, която носи на дома. Тя е втъкана като символика чрез фигурите. Елементите икона, къща и огледала носят защитна сила срещу магии; свещникът означава духовна светлина и спасение. Някои килими са направени да носят напредък на семейството, други са за успех, за деца - кръстът е символ на вярата, на благословия и щастие, а дървото на живота означава богатство и плодородие; диванът - семейство и хармония.

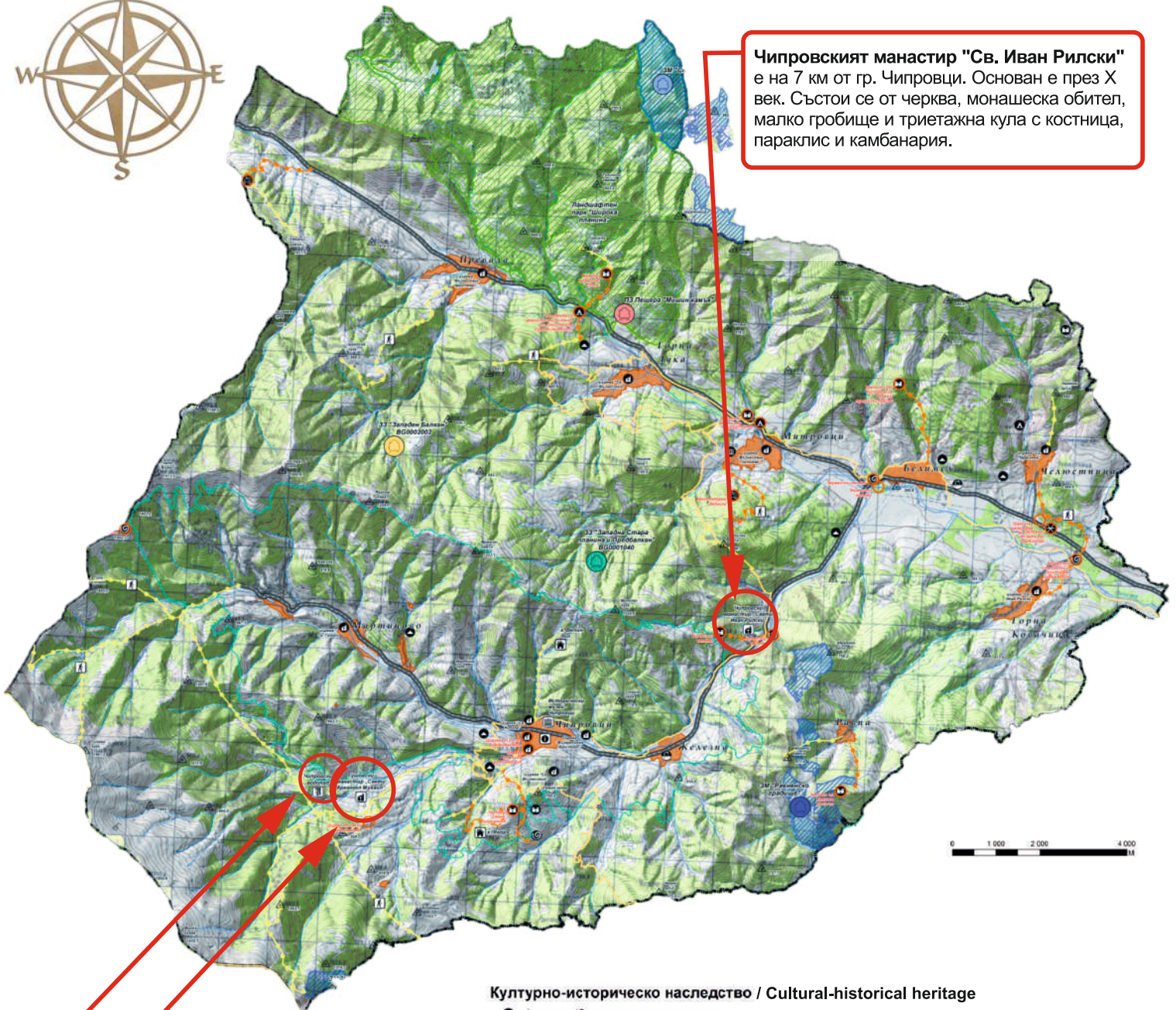
Цветовите в пиротските килими също имат своята символика: червеното е радост, богатство, плодородие и щит срещу магии; жълтото означава страстна любов; синьото - надежда; бялото - чистота; черното - тъга; розовото - невинност; зеленото - успех в бизнеса...

Пиротският килим има много приложения в бита: еднакво украсява интериора на градските къщи на мюсюлмани и християни в продължение на столетия. Използва се като килим за пода, като покривало за легло, калъфка за възглавници, драперия - завеса, украса за стената и дори като покривка, когато става въпрос за килим с по-малки размери, т.е. шустикла. Ето защо във всеки пиротски дом има пиротски килим. Той често е избиран и за скъп дар.

ТУРИСТИЧЕСКА КАРТА НА ОБЩИНА ЧИПРОВЦИ

Чипровският манастир "Св. Иван Рилски" е на 7 км от гр. Чипровци. Основан е през X век. Състои се от черква, монашеска обител, малко гробище и триетажна кула с костница, параклис и камбанария.

Гушовски манастир
„Свети Архангел Михаил“
Намира се на около 7 км. югозападно от Чипровци. До мястото води път, удобен за леки коли. Не се знае кога е бил създаден. Бил е опожарен и разорен след трагичния развой на Чипровското въстание през 1688г.

Чипровски водопад - величествен 18 метров водопад. До него води екопътека "Деяница".

Културно-историческо наследство / Cultural-historical heritage

- Ⓐ Антична/Средновековна крепост / Ancient fortress
- ⓧ Антично светилище / Ancient sanctuary
- Ⓒ Антично/Средновековно селище / Ancient settlement
- Ⓔ Архитектурно-етнографски комплекс / Architectural and ethnographic complex
- Ⓓ Лобно място / Place of death
- Ⓜ Манастир / Monastery
- Ⓐ Пещера / Cave
- Ⓒ Църква / Church
- Ⓕ Чешма / Fountain
- Археологическа културна ценност / Archaeological cultural value

Обекти на туризма / Tourist sites

- Ⓐ Екопътеки / Eco paths
- Ⓕ Хижа / Rest house
- Ⓖ Исторически музей - гр.Чипровци / Historical Museum of Chiprovtsi
- Ⓜ Манастир / Monastery
- Ⓜ Туристически информационен център / Information center
- Ⓕ Чипровски водопад / Chiprovtsi waterfall
- Ⓐ Върхове / Mountain peaks

Туристически маршрути / Tourist routes

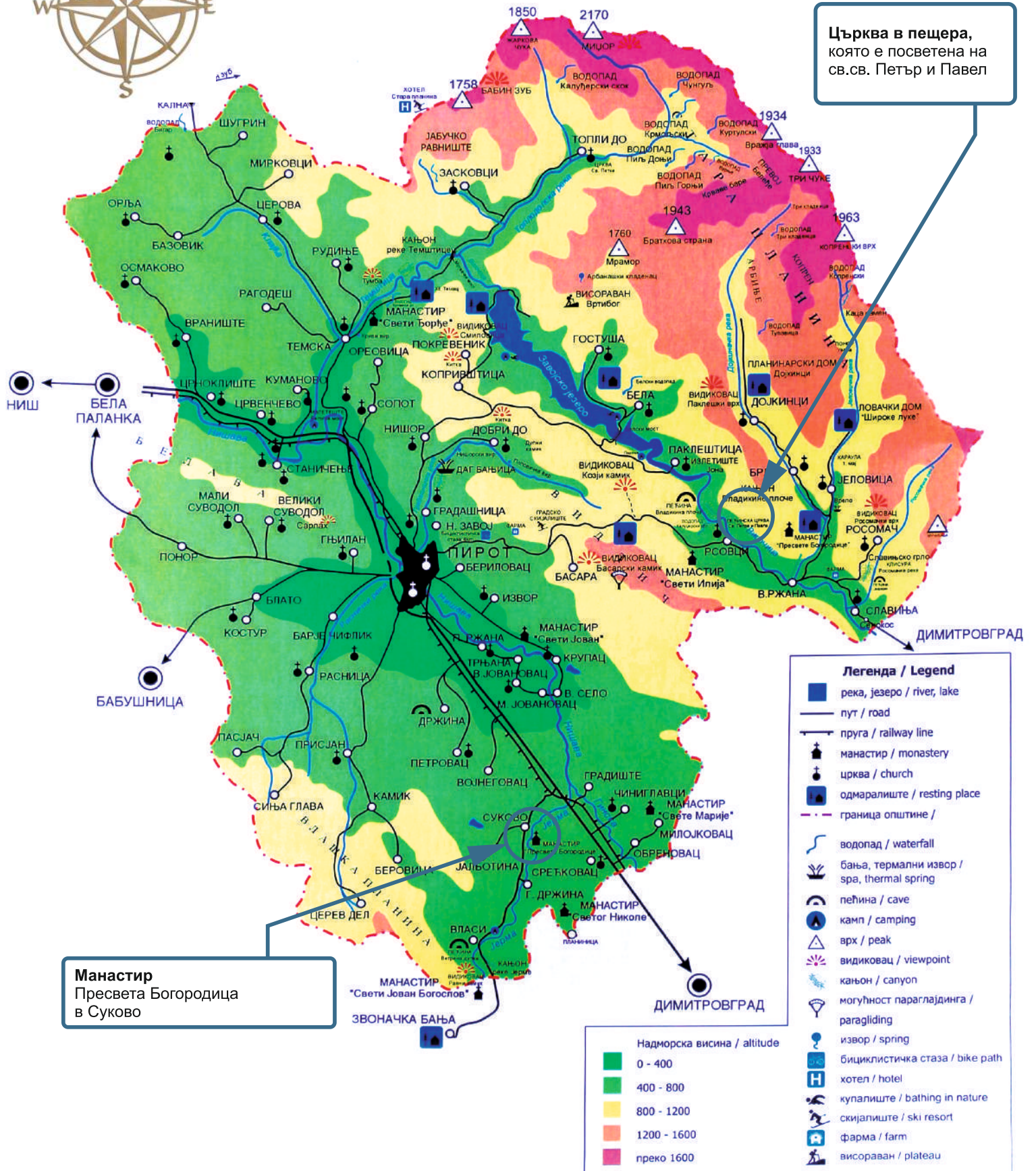
- Екопътеки / Eco paths
- Културно-познавателни маршрути / Cultural cognitive route

Комуникационно-транспортна мрежа / Transport network

- Републиканска пътна мрежа / Republican road
- Общински път / Municipal road
- Ⓕ Граница на Община Чипровци / Border of Chiprovtsi municipality

ТУРИСТИЧЕСКА КАРТА НА ОБЩИНА ПИРОТ

Црква в пещера,
която е посветена на
св. св. Петър и Павел

Манастир
Пресвета Богородица
в Суково

Надморска висина / altitude

- 0 - 400
- 400 - 800
- 800 - 1200
- 1200 - 1600
- преко 1600

- Легенда / Legend**
- река, језеро / river, lake
 - пут / road
 - пруга / railway line
 - манастир / monastery
 - црква / church
 - одмаралиште / resting place
 - граница општине /
 - водопад / waterfall
 - бања, термални извор / spa, thermal spring
 - пећина / cave
 - камп / camping
 - врх / peak
 - видиковац / viewpoint
 - кањон / canyon
 - могућност параглајдинга / paragliding
 - извор / spring
 - бициклическа стаза / bike path
 - хотел / hotel
 - купалиште / bathing in nature
 - скијалиште / ski resort
 - фарма / farm
 - висораван / plateau

Чипровци ви очаква!

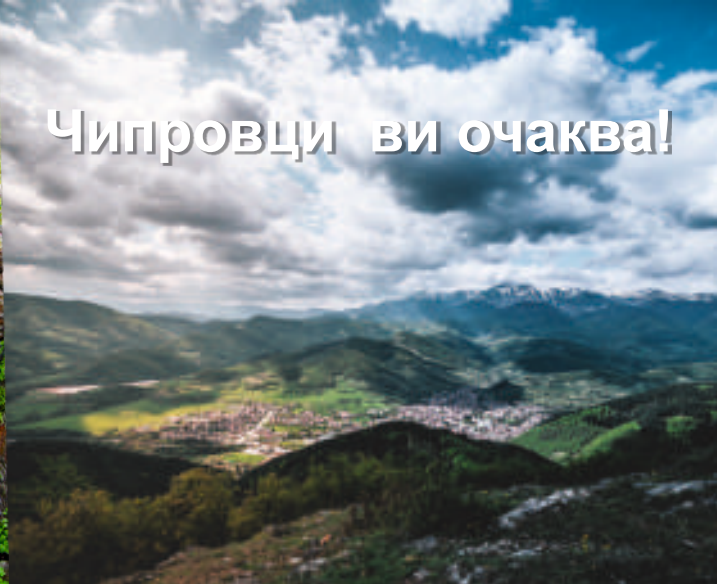
Град Чипровци има хилядолетна история. Разположен е в Северозападна България в северното подножие на Западна Стара планина, полегнал по тясната долина на две буйни реки, които се вливат в една - Огоста. Чипровци е прочут център на тъкачеството на килими и посланик на българските приложни изкуства, добре познати в страната и по света. Градът е известен не само с килимарството, но и с богатите си мини за злато, сребро и мед, с майсторите златари, с католическите си традиции и постиженията в литературата.

В Чипровци има две християнски общности – католическа и православна, които съжителстват в хармония помежду си. В района на Чипровци ви очакват много църкви, строени през различни периоди, а стенописите и иконите в тях са дело на майстори от Тревненската и Самоковската художествени школи. Град Чипровци е домът на Чипровската книжовна школа (опора на българския дух през Средновековието и особено през XVII в.), на Първото светско училище в българските земи (1624 г.), родно място е на прочути българи – пръв сред тях е Петър Богдан, написал "История на България" още през 17 в. (около 1667 г.) - най-ранния известен историографски труд по история на България.

Историята на град Чипровци е урок по себеотрицание в името на свободата на целия народ – тук през 1688 г. избухва Чипровското въстание, когато Чипровци, Копиловци, Клисурса, Железна се превръщат в пепелище, но от него възкръсват отново, за да разкажат до днес за майсторите златари, за писмената на българите, за сръчността на тъкачите, за подвизите на героите. А планинските ливади ви предлагат неповторими гледки край Чипровския водопад, Гушовския манастир, римските и тракийски руини в околността, поляните край река Огоста. Повече за тях ще научите в исторически музей, в къщите за гости или в Туристическия информационен център в Чипровци.

ГУШОВСКИ МАНАСТИР

ЕКОПЪТЕКА "ДЕЯНИЦА"

ЧИПРОВСКИ ВОДОПАД

ЧИПРОВСКИ МАНАСТИР

КАТЕРИНИНА КЪЩА

ГОСТОПРИЕМНИЦА

МЕЖДУНАРОДЕН ФЕСТИВАЛ НА ЧИПРОВСКИЯ КИЛИМ

Информация
къде да отседнете на:
www.carpettale.eu

Пирот ви очаква!

РЕКА НИШАВА

Пирот е град в југоисточната част на Република Србија со древна историја и богата христијанска културна традиција, жива и днес. Прегърнат е от две планини – Стара планина и Сува планина, градът е бил важен търговски център и спирка по древния римски път "Via militaris".

КРЕПОСТТА "КАЛЕТО"

СУКОВСКИ МАНАСТИР

Днес е известен не само со пиротските килими, но и како градът на Момчил юнак, на крепостта "Калето" и като христијански център, заобиколен со пръстен от православни манастири - Темски, Погановски, Суковски и множество малки храмови в селата край Пирот.

ТЕМСКИ МАНАСТИР

ПОГАНОВСКИ МАНАСТИР

Богатствата на Пирот и региона ќе откриете на ежегодниот Пиротски панаир (којто се провежда во периодот 28.08-30.08), на Панаира на гладените колбаси (през јануари), на Меѓународниот фолклорен фестивал (през август), на Фестивала на сиренето и кашкавала (проведан през септември), на Фестивала на старопланинските јастија во село Темска край Пирот (през јули), на рафтинга по река Нишава (проведан на 12 август).

Пирот е бил и все още е место, на което се срещат хора от различни култури и националности, за да опитат от вкуса на живота и да се порадват на пиротското гостоприемство.

Во Пирот винаги има пријатни искушения - може да счѐтаете разходка край забележителностите или по течението на река Нишава со посещението на местниот пазар, където целогодишно се предлагат прочути србски деликатеси од месо и на млечната индустрија.

ИСТОРИЧЕСКИ МУЗЕЙ-ЧИПРОВЦИ

Открийте ни и на:
facebook.com/historicalmuseumchiprovtsi/

МУЗЕЙ НА ПОНИШАВИЕТО

Очакваме ви и на:
facebook.com/muzej.ponisavljapirot/

Историческият музей в град Чипровци разказва за хилядолетната история и самобитната култура и природа на община Чипровци: за рударството и големите постижения на Чипровската златарска школа (XVI - XVII в.), за мястото и ролята на католицизма в живота на чипровчани през XVII в., за приноса и постиженията на мащабната тук просветна дейност, за дипломатическата и мисионерска активност на местното висше католическо духовенство, за прочутото и ключово за съдбата на българите Чипровско въстание (1688) и за неповторимия чипровски килим. Ще научите повече за църковната живопис, а в Катеринината къща ще надникнете и в бита и обичаите на торлаците, опазили хилядолетните тъкачески традиции. В двора на тази къща е засадена "жива колекция от багрилни растения" – богатство от предложения, на които не може да устоите!

Регионалният "Музей на Понишавието" в Пирот ви очаква с богата колекция, която съчетава в обща експозиция артефакти и данни за историята, археологията, приложните изкуства в Пирот и региона. Тук е и най-голямата и най-разнообразната етнографска колекция на региона. Музеят е разположен в къща от балканско-ориенталски тип от 1848 г., принадлежала на богат пиротски търговец на добитък Христо Йованович, Мали Риста. Така нагледно ще се докоснете до архитектурата на една от първите християнски двуетажни къщи в Пирот през този период.

В експозицията специален акцент има върху пиротското тъкане на килими и керамиката от региона. Грънчарството е било типичен занаят в Пирот и особено правенето на стомни - в музея ще откриете най-различни украсени експонати. Цялата експозиция визуално разказва за живота на християните и мюсюлманите през втората половина на 19 век и ви кани да се впуснете в приятен урок по история.

ИСТОРИЧЕСКИ МУЗЕЙ
ЧИПРОВЦИ

SCIENTIA EST LUX
Международно Висше Бизнес Училище
International Business School

Музей Понишавља

